

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในบททั่วไปกำหนด ความมุ่งหมาย และหลักการในการจัดการศึกษาไว้ว่า “ ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติความสุข” จึงถือเป็นพันธกิจที่สำคัญที่จะต้องจัดระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และการเรียนการสอนในปัจจุบัน แม้ผู้สอนจะใช้วิธีการอย่างไรก็ตาม แต่ท้ายที่สุด มีเป้าหมายเดียวกันคือให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นน่าจะเกี่ยวข้องกับ ความทรงจำด้วย เรื่องของความทรงจำมีความน่าสนใจตามที่เคยมีนักวิชาการกล่าวไว้ว่า ความจำ (Memorizing) คือกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการเรียกข้อมูลออกมาใช้ซึ่งอาจเกิดจากสัญชาตญาณหรือการสั่งสมประสบการณ์ภายในระบบประสาท ความจำ จึงเป็นหน่วยหนึ่งของกิจกรรมทางสมอง ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับระบบทางความคิด หากมีการสอนแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ก็อาจจะเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับในปัจจุบันได้อีกวิธีการหนึ่ง และการปฏิรูปการศึกษาไทยนั้น สิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้เลยก็คือ การสอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการเรียนการสอนนั้น ไม่ว่าจะสอนด้วยวิธีใด ผู้สอนต้องคำนึงถึงให้การเรียนการสอนนั้นเป็น Active Learning

กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นนวัตกรรมการศึกษา ที่สถาบันอุดมศึกษาให้ความสนใจ และให้ความสำคัญ พร้อม ๆ กับนโยบายปฏิรูปการศึกษา ตาม พ .ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยหลักการแล้วทั้ง Active Learning และ Child Center ต่างก็มีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Constructivism ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ว่าเกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน โดยการรับรู้ความรู้ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น จากครู เพื่อนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ๆ ด้วยตัวผู้เรียนเองแล้วผสมผสานกับความรู้เดิมที่มีอยู่ เกิดการสร้างมโนทัศน์ในองค์ความรู้นั้น ๆ ขึ้น ผู้เรียนได้มีโอกาสนำความรู้ไปทดลองใช้ ฝึกทักษะ แล้วนำเสนอต่อกลุ่มเพื่อยืนยันความรู้ที่ถูกต้องกิจกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่ออาจารย์เกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่า และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาด้วยเหตุผลดังกล่าว สถาบันการศึกษา จึง ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการสอนของอาจารย์จึงได้สนับสนุนให้เกิดการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ให้กับนักศึกษาของสถาบัน (เทือน ทองแก้ว. 2546 : คำนำ)

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นอกจากจะมีภารกิจในการจัดการเรียนการสอน และการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพแล้ว การบริการวิชาการให้กับสังคมก็เป็นภารกิจที่สำคัญ และเป็นตัวชี้วัดในการคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งคณะได้จัดตั้งคณะกรรมการโครงการวิจัยและบริการวิชาการ ให้ดำเนินการในภารกิจดังกล่าว โดยที่กลุ่มวิชาด้านบริหารธุรกิจเป็นสาขาวิชาหลักของคณะวิทยาการจัดการ และในสาขาวิชานี้ได้มีพลวัต และนวัตกรรมของวิชานี้ต่าง ๆ กันที่พัฒนาขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเป็นความจำเป็นของอาจารย์และนักศึกษาที่จะต้องพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ให้ทัน ในกระแสโลกปัจจุบัน

ตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีรายวิชาหลักการตลาดก็เป็นวิชาที่ศึกษาถึงความหมายและความสำคัญของการตลาด ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ สังคม และระบบเศรษฐกิจ รวมไปถึงหน้าที่ทางการตลาดอื่น ๆ แนวความคิดหลักทางการตลาด วิวัฒนาการทางการตลาด สภาพแวดล้อมทางการตลาด ระบบสารสนเทศทางการตลาด การวิจัยตลาด ปรัชญาทางการตลาด ส่วนประสมทางการตลาด การแบ่งส่วนตลาด ตลาดธุรกิจ การกำหนดตลาดเป้าหมายทางการตลาด การวางตำแหน่งทางการตลาด แรงจูงใจ พฤติกรรมผู้บริโภค กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคและธุรกิจ ความหมายและส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ประเภทของผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ ป้ายฉลากและสัญลักษณ์รหัสแท่ง วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ การปรับปรุงสายผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ วัตถุประสงค์ในการกำหนดราคา อุปสงค์และการคาดคะเนต้นทุน การเลือกวิธีการกำหนดราคา ราคาขั้นสุดท้าย และการปรับแต่งราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ระดับช่องทางการค้าส่ง การค้าปลีก และการกระจายตัวสินค้า กระบวนการติดต่อสื่อสาร ขั้นตอนการส่งเสริมการตลาด ส่วนประสมการส่งเสริมการตลาด กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ตั้ง ลักษณะ ประเภทของบริการ กลยุทธ์การตลาดธุรกิจบริการ การให้บริการหลังการขาย แนวโน้มการตลาดในอนาคต การตลาดระดับโลก การตลาดฐานข้อมูล การตลาดบนเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนจรรยาบรรณทางการตลาด หากผู้สอนนำวิธีการของ Active learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็อาจทำให้ความสนใจของผู้เรียนในบทเรียนมีมากขึ้น พัฒนาขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตพิสัยที่ดีมากขึ้นได้ และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อีกด้วย แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการการยอมรับของผู้เรียน ต้องเกิดความร่วมมือของผู้เรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ฉะนั้นก่อนที่จะทำการศึกษาทดลองเครื่องมือหรือวิธีการใดเพื่อช่วยในการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้นั้นต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาในปัจจุบันของชั้นเรียนก่อนดังนี้

จากการตรวจสอบบทเรียนและการตรวจสอบ ผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานแต่ละด้านของคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติระดับปริญญาตรี ที่กำหนดไว้ในเอกสารข้อมูลของ คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาวิชาหลักการตลาดมุ่งให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามหลักสูตรวิชาที่ได้กล่าวมาซึ่งมีการจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นแต่ละบทซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักศึกษาได้มีประสบการณ์อยู่แล้วในชีวิตประจำวัน อาจทำให้นักศึกษาเห็นว่าเมื่อเป็นเรื่องใกล้ตัว เนื้อหาที่เป็นแนวคิด, ทฤษฎีนักศึกษาก็จะใช้วิธีการเรียนแบบท่องจำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปัญหาจะอยู่ที่นักศึกษาขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์, การสืบหาข้อเท็จจริง, การสืบหาข้อค้นพบใหม่, การวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อน, ขาดประสิทธิภาพในการสรุปประเด็นและการสื่อสาร ทั้งการพูด การเขียนและการเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอ อาทิ การสร้างผังโน้ตสโน้ตเพื่อช่วยในเรื่องความคิดรวบยอดได้ อีกทั้งเรื่องของทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม, การวางแผนและแสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับบทบาท, ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น, เคารพสิทธิ, มีวินัย, ซื่อสัตย์, รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นต้น หากผู้สอนนำวิธีการสอนที่ใช้ Active learning มาใช้ในห้องเรียนก็อาจทำให้ห้องเรียนแบบเดิมที่มีวิธีการสอนแบบเดิมๆสามารถสร้างวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ขึ้นมาให้น่าเรียน มีชีวิตชีวาได้ กระตุ้นนักศึกษาเกิดกระบวนการตามผลการเรียนรู้ตามที่กล่าวมาได้ โดยนำ Active learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังอาจทำให้ความสนใจของผู้เรียนในบทเรียนมีมากขึ้น พัฒนาขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตพิสัยที่ดีมากขึ้นได้ และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อีกด้วย

อนึ่ง จากการที่ผู้สอนได้วิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนแล้ว พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญ กับการมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี นักศึกษาขาดความกระตือรือร้นไม่เตรียมการเรียนล่วงหน้ามาก่อน นักศึกษาขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์, การสืบหาข้อเท็จจริง, การสืบหาข้อค้นพบใหม่, การวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อน, ขาดประสิทธิภาพในการสรุปประเด็นและการสื่อสาร นักศึกษาขาดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ขาดความมีน้ำใจ ขาดความมีวินัย ขาดความเป็นไทยขาด การบริโภคด้วยปัญญาในสังคมไทย ขาดทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำ อีกทั้งนักศึกษาไม่คุ้นเคยกับการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) และ Co-operative Learning ที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเองเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุที่เกิดจากกระบวนการสร้างแรงจูงใจของนักศึกษาดำ ทำให้นักศึกษาขาดความอดทน และขาดความกระตือรือร้นไม่เตรียมการเรียนล่วงหน้ามาก่อน นักศึกษาขาดความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

นักศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการมีพฤติกรรมการเรียนและจิตพิสัยเชิงบวกเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดความกระตือรือร้น, ไม่เตรียมการกับบทเรียนล่วงหน้ามาก่อนประกอบกับการมีผลสัมฤทธิ์ทาง

การศึกษาค่อนข้างต่ำเป็นส่วนมาก, ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความมุ่งมั่น หากผู้สอนนำวิธีการสอนที่ใช้ Active learning มาใช้ในห้องเรียน สร้างวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ขึ้นมาให้นักเรียน มีชีวิตชีวาได้ กระตุ้นนักศึกษาเกิดกระบวนการตามผลการเรียนรู้ตามที่กล่าวมาได้ โดยนำ Active learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาให้ความสนใจของผู้เรียนในบทเรียนมีมากขึ้น พัฒนาขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตพิสัยที่ดีมากขึ้นได้ และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้นได้ดีกว่าเดิม ก็จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในเรื่องอื่นๆหรือวิชาอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติ รายวิชา 1101 หลักการตลาด ของนักศึกษารายวิชา 1101 หลักการตลาด ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ยราชภัฏสวนสุนันทา จากการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning)
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษารายวิชา 1101 หลักการตลาดระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนและหลังการทดลองใช้การสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning)
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษารายวิชา 1101 หลักการตลาด ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนและหลังการทดลองใช้การสอน แบบ มีส่วนร่วม (Active Learning)
4. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษารายวิชา 1101 หลักการตลาดระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยยราชภัฏสวนสุนันทา

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ในการเรียนวิชา MKT1101 หลักการตลาด จะมีพฤติกรรมกรเรียนสูงขึ้น
2. นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ในการเรียนวิชา MKT1101 หลักการตลาด จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของตัวแปรต้นได้แก่แผนการสอนและเทคนิคการสอนแบบ มีส่วนร่วม (Active Learning)
2. ขอบเขตของตัวแปรตามได้แก่พฤติกรรมกรเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาประกอบด้วยคะแนนสอบวัดความรู้ และแบบสังเกตพฤติกรรม, ระเบียบพฤติกรรม

(Anecdotal), แผนภูมิการมีส่วนร่วม (Participation Chart)

- 3.ขอบเขตของประชากรที่วิจัยคือนักศึกษา ภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนวิชา MKT 1101 หลักการตลาดในภาคเรียนที่ 1/2553 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- 4.สถานที่ที่ทำการวิจัย คือ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- 5.ระยะเวลาที่วิจัย ภาคเรียนที่ 1/2553 (ระหว่างเดือนมิ.ย. ถึง เดือน ก.ย. 2553)

นิตยัมศัพท์

- 1.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่วัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- 2.แผนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) หมายถึง แนวการจัดการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง
- 3.พฤติกรรมกรเรียน หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่พึงประสงค์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือ ความตั้งใจ ความรับผิดชอบ การวางตน ความรู้สึก อารมณ์ และเจตคติ ระดับน้อยที่สุด คือ ใส่ใจบทเรียนหรือแนวคิดต่าง ๆ ระดับมากที่สุด คือ ยึดมั่นในความคิดหรือค่านิยมและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้พฤติกรรมกรเรียน คุณลักษณะทางจิตพิสัยเชิงบวกและคุณธรรมของนักศึกษาที่พึงประสงค์
2. ได้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและทักษะของนักศึกษาสูงขึ้น ได้ตามเกณฑ์ของหลักสูตร
3. ได้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติขั้นสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักศึกษามี IQ ,EQ, MQ, AQ, SQ, TQ และ HQ
5. นักศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีพฤติกรรมกรเรียนเชิงบวกเป็นพื้นฐาน และเป็นมิติสำคัญในการพัฒนาตน
6. ได้แนวทางในการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา ในการเรียนวิชา MKT1101 หลักการตลาด โดยการสอน แบบมีส่วนร่วม (Active Learning)
7. ได้แนวทางการประยุกต์พัฒนา การสอน แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ในรายวิชาอื่นต่อไป